

Тақырыбы: Қарым-Қатынас принциптері. Бірлесе жұмыс жасауға қабілетсіз балалардың ата-аналарымен жұмыс жүргізудің коммуникативтік стратегиясы.

Орындаған : Алтыбай Г.Б.
730 группа ЖТД
Қабылдаған : Мусина Г.Б

Жоспар:

1. Кіріспе

2. Негізгі бөлім

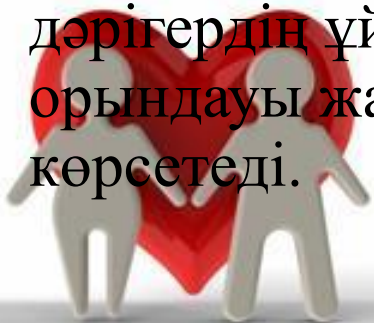
- Қарым қатынас туралы түсінік
- Қарым қатынас кезеңдері
- Жоғары мазалануы бар балалармен қарым-қатынас орнату машықтары
- Гиперактивті балалармен қарым-қатынас орнату машықтары
- Қорқақ ұялшақ балалармен қарым-қатынас орнату
- Мүмкіндігі шектеулі балалармен қарым-қатынас орнату машықтары

3. Қолданылған әдебиеттер

✓ Қарым қатынас – бұл ақпаратты ойын, пікірін, сезімін, сөзбен жеткізу және тыңдаушының іс әрекеті жайлы акті. Сөйлесу – бұл екі жақты үрдіс. Қабылдаушы немесе көпшіліктің қалай қабылдауы осы жіберушінің өзі ақпаратты жетік түсіндіре алуына байланысты. Дәрігерлік маманмен емделушінің арасындағы өзара тиімді қарым қатынас науқастың емделуіне активті түрде қатысуына мүмкіндік береді.

✓ Науқастың емге активті қатысуы дәрігердің ұйғарымын дұрыс орындауы жақсы нәтижелерді көрсетеді.

Вербальді емес қарым қатынас әдісі

- Емделушінің жағдайын критикасыз қабылдау
- Емделушімен қарым-қатынас жасағанда,өзінің жағдайын, қорықпай айтуына көмек жасау.
  - Жақтырмай отырған сияқты болмау
  - Ашық болу
  - Емделушіге қарай иіліп,қолдап отыру
  - Көзбен қарым-қатынас жасау
  - Тік және жымыып отыру
- Өзіңіздің ұқыпты тыңдаушы екеніңізді қимыл қозғалыстарыңызбен жеткізе білу
  - Жағдайға байланысты көзбен қарым-қатынас жасау
  - Ерсі қалыптар жасамау (керілу,қолмен крест жасамау)
  - Жағымды іс-әрекеттер жасау (мақұлдау,жымыю)
  - Емделушіге қарама-қарсы отыру немесе тұру
  - Ұқыпты тыңдаушының қалпын көрсету (өзінің қызығушылығын білдіру)

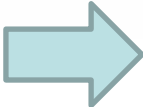

Вербальді қарым қатынас әдісі

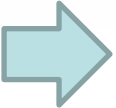
- Әсерлі қарым қатынасты орнату
- Нақтылаңыз
- Тыңдаңыз
- Қолдаңыз
- Түсініңіз
- Қарапайым және орынды тілді пайдалану
- Қарапайым түсінікті сөйлеңіз

ҚАРЫМ- ҚАТЫНАС КЕЗЕҢДЕРІ

Сараптама – жаттықтырушы клиентке немесе топқа байланысты жиналған ақпаратты қажеттілігіне байланысты бөледі.

Бағалау – Жаттықтырушы клиенттің мәдениетін немесе тобы, тәжірбиесі, қарым- қатынасы, білімі және өмірлік дағдылары жайлы ақпарат жинайды .

Көркемдеу – жаттықтырушы керек ақпарат пен клиенттің қажеттілігін анықтайды, сонымен қатар, ақпаратты қашан және қайда қолданатыны жайлы жоспар құрады.

Қарым- қатынас – жоспарлар іспен көрсетіледі.

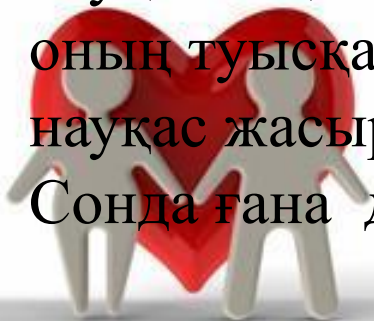

Дәрігер мен емделуші арасындағы қарым қатынас компоненттері.

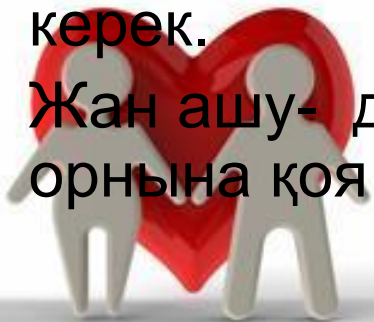
Дәрігер мен емделуші арасындағы қарым қатынас төрт
компоненттен тұрады:

1. қолдау;
2. түсіну;
3. сыйластық;
4. жан ашу.

□ Қолдау- дәрігер мен емделуші арасындағы қарым қатынастың негізгі шарттарының бірі. Бұл жағдайда қолдау дәрігердің емделушіге пайдалы болуға ниеттенуі. Бірақ бұл дәрігер науқастың көңіл күйіне жауаптылығын білдірмейді. Бұл үшін оның туысқандары, достары, жанұясы көмектесу керек. Негізгісі науқас жасырғанын ашып айтқызу, бірақ оны мәжбүрлемей. Сонда ғана дәрігер науқастың емдік жүйеде ролін жетілдіреді.

- Түсіну - бұл сенімділікті бекітетін негіз болып табылады. Түсінушілікті вербальді емес жолмен де іске асады: қараумен, баспен изеумен және т.б. Тон және интонация өзара түсінушілікті ғана емес сонымен қатар қызықпаушылықты да білдіреді.
- Сыйластық науқасты жеке тұлға ретінде қарау. Науқасты тек тыңдау ғана емес сонымен қатар оның сөздері дәрігер үшін маңызды екенін білдіру: науқастың өмірінде өткірген жағдайларды ескеру керек.
- Жан ашу - дәрігер өзін науқастың орнына қоя білу керек.

Кеңес беру қағидалары:

- ❖ - әрбір адам маңызды, сол сияқты бағалануға және құрметке лайық болады;
- ❖ - әрбір адам өз әрекеттеріне жауап бере алу керек;
- ❖ - әрбір адам дербес шешім қабылдауға құқығы бар;
- ❖ - әрбір адам құндылық және мақсаттарды таңдауға құқығы бар.

Егер кеңесу ерекше түр болып анықталса онда бұл мінездемелердің бірнеше атап өту мүмкін :

- ✓ - көмек;
- ✓ - мәселелердің жақсы жағына өзгеруі, мәселелердің шешілуі;
- ✓ - арнайы білімдер қолдану және дағдылар ;
- ✓ - жанама түрдегі ықпал, қысқалық өзгеріс өз алдына жүзеге асыру;
- ✓ - өзара әрекеттесу, істестік.
- ✓ Маңызды психологиялық принципті қолайлы ортаның жасауы болып табылады , дәрігерлік көмекті көрсетудің бағдарламалары емделушілердің өзіне тартуға және ұстап қалу шеңберінде көмектеседі Осы жағдайда дәрігерлік қызметкермен және науқастың аралығында белгілі бір байланысу бекітіледі, тағайындалатын дәрілер және процедуралардан оң эффектке мүмкіндік туғызатын сенім пайда болады.

Дәрігер мен науқастың арасындағы қарым- қатынас

- Серіктестік науқастың емдеу процессіне белсенді қатысу келісімі серіктестік сияқты анықтала алады.
- Көңіл ортақтығы - қабілеттіліктің сезінуі басқа оның сезімінде тарттыру. Мұндай элементті анықтау көпшілігінде тұлға аралық қатынастар және әлеуметтік қоюлар болып табылады.
- Дәрігер науқасқа құрмет білдіре білу керек
- Ниет білдіру - дәрігермен және науқастың аралығында істестіктің анықтауына кілт болып табылады.
- Ұйғарымдарды сақтауды жақсартудың әдістері
- Негізінде адамдарға емдік жоспардың талабы жеңіл, егерде олар дәрігермен жақсы қарым қатынаста болса. Дәрігерлік қызметкерлер, үнемі науқастармен қарым қатынаста болса , онда үнемі коммуникатив процесс - кеңесулермен терапевтиялық жетістіктің табысының негізгі шарттарының бірі болып саналады

Жоғары мазалануы бар балалармен қарым-қатынас орнату машықтары

Ызақор балалардың келбетінен, өткір көзқарасынан, түйілген қабағынан шүркейген аузынан, түйілген жұдырығынан байқауға болады

Ызақорлықтың түрлері:

1. Дене қимылы арқылы (қасындағы адамды ұру, жұлқылау, тістеу, шымшу т.б.)
2. Тітіркену арқылы (қалшылдау, тілін шайнау, басын шайқау)
3. Вербальді (қорқыту, айқайлау, ұрысу)

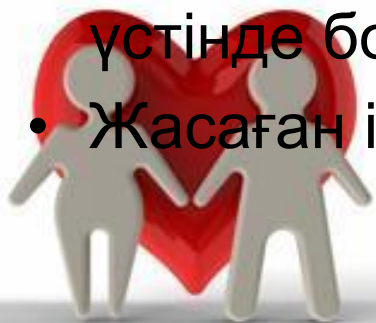
Ата-аналарға кеңес:

- Өзінің жақсы көретін әнін қатты дауыстап айтқызу
- Нысананы көздеп атқызу
- Гүлді суарту
- Киімдерін немесе төсек орындарын жинату
- Үстел ойындарын ойнату
- Пәтердегі жихаздардың орнын ауыстыру және т.б.
- Мысықтың немесе күшіктің соңынан жүгірту
- Ағасымен немесе қарындасымен пікірлестіру
- Ашуландырған адамның суретін салып мыжып тастау
- Сабын көпіршіктерімен үрлеп ойнату
- Боксерлардын соғатын құралдарымен ойнату
- Үйді бірнеше рет айналып жүгірту

Гиперактивті баланың белгілері

- Іс әрекет жасағанда тым шапшаңдық танытады
- Көп сөйлейді
- Аз ұйықтайды
- Ұмытшақ
- Шыдамсыз
- Зейіні тұрақсыз
- Мақтағанды жақсы көреді
- Бір жерде отыра алмайды үнемі қимыл-қозғалыс үстінде болады
- Жасаған іс-әрекетіне жауапкершілікпен қарамайды

Қорқақ балалармен қарым-қатынас ерекшеліктері

- Қорқыныш мектеп жасына дейінгі балаларға тән сезім. Қорқыныш түрлерінің неғұрлым көп болуы невроздың дамуына әкеп соғады немесе мінез құлқында ауыртпашылық жағдайлар болады. Балалардың жас ерекшеліктеріне байланысты ер балалар мен қыз балаларда әртүрлі болып келеді. Күнделікті қорқыныштарды үлкендер сөзбен түсіндіру арқылы жоюға болады.

Мүмкіндігі шектеулі балалармен қарым-қатынас орнату машықтары:

- Баламен қалыпты деңгейдегі сау баламен сөйлескендейсөйлесу
- Баламен сөйлескен кезде оның мүмкіндігін ескеріп отыру

Қолданылған әдебиеттер

- www.google.ru
- www.medline.com
- www.pubmed.com

